

inserterati se sprejemajo in velja trislojna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo administracije in ekspedicija na velikem trgu h. št. 9, II. nadstropji.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrto leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrto leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljati velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu št. 9, v II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden, sicer v torek, četrtek in soboto.

Kaj je sušec prinesel?

O nestanovitnem in vsakorečnem človeku pravimo: vse doprinese kakor sušec. Splah ta mesec slabo slovi v ljudskem govoru, pravijo, da ima „rep zavit.“ Da, nestanovitni je, tak se nam kaže vsako leto, in prava podoba je nestanovitnosti vsega pozemeljskega. Od vremena prestopimo pa na svetovne zgodbe zadnjih 14 dni tega meseca. Kaj nam je prinesel sušec? Zaznamovati nam gre pred vsem veselo sporočilo iz večnega mesta, konsistorij 15. t. m. Sv. Oče so imenovali škofe za Rusko-Poljsko, verna čeda dobi zopet pastirje, konec je storjen dolgi cerkveni brezvladi na Ruskem, tudi Švajca — Lausane in Geneve — je dobila višega cerkvenega pastirja, zoper katerega se sicer mnogo ugovarja, pa bo menda le bolj ostalo pri besedah. Ko smo že pri Laškem, omenimo, da je minister Mancini v zbornici resnico pravil iredenti, ko je rekel, ako zahtevate Trst in Trident nazaj, morate začeti vojsko z drugimi vlastmi ne samo z Avstrijo, ker tudi v francoski Korsiki, v Nicei in v Savoiji žive Italijani, in Malta je angleška posest. Odgovor na to je bil, da so na dveh krajih pred palačo pravdosodja in pred Kvirinalom najdlji sklenici se strelnim prahom. Sicer se na videz Laška nekoliko vtrjuje, brez dvombe, ker najde v zvezi z Avstro-Nemčijo trdno zaslombo, in ker ima varčne ministre denarstva.

Ako sta se Francoska in Angleška pobotali zastran Egipta, pa bolj na jugu v Afriki drug drugemu delate napotje; oboje hočete gospodariti na otoku Madagaskar. Francosko je že poslalo 5 vojnih ladij v te kraje. Pravice do Madagaskar so le pravice močnejega do slabejega, tačega izvora so tudi pravice Francoske do dežele Anam. — Napredek mimo navad srednjega veka je ta, da je tačas posamezen močnejši šel nad slabejega, a sedaj gre pa dežela nad deželo. Doma je ministerstvo Ferry nekako bolj srečno, ker je odvrnilo v zbornici revizijo vstave, kar bi bilo dovedlo do anarhije, nevarno vstajo doma je zabranilo, anarhisti so se zbal, ko so videli, da vlada hoče resno postopati, ali pa so svoje uničevalno delo preložili na bolj ugoden čas; nobeden, menda tudi policija ne ve, kaj na dnu kotla vrè, in kedaj bode do vrha priklopelo?

Mogočna Anglija, ki gospodari po vseh delih sveta, doma v svoji lastni hiši nima mira niti varnosti. Njeni velemožje žive v večnem strahu pred zarotniki, trenutja niso varni, da bi jih v sredi zborov vstajniki ne vzdignili v zrak ali pokopali pod razvalinami razrušenih poslopij. Grozna osoda! Tukaj zares Damoklejev meč visi zmirom nad glavami mož, ki gospodujejo vsemu svetu. Kedaj bode bolje? Kedaj se bode razdraženost polegla? mir in varnost v deželo vrnili?

Na Holandskem je gubernator v Indiji grešil zoper vstavo, ker je sklenil imenitno

pogodbo zaradi kositarjevih rudnikov, a ni prosil poprej dovoljenja pri zbornici, ministerski stoli se zaradi tega majejo.

Na Nemškem je odstopil minister vojaštva, bil je menda preveč vpluden do zbornice, zato je prišel v nemilost pri velemožu, ki je spodmaknil ministerski stol 24 njegovih prednikov, tudi minister pomorstva je odstopil baje iz enakih vzrokov, dasiravno Bismark temu ni bil povod! Sicer se na Nemškem čedalje bolj kaže, da je volja jednega samega povelje vsi državi in ker ta noče cerkvenega miru, ga tudi država ne dobi.

Na Ruskem vse govori o pripravah za slovesno venčanje carovo, ki se ima vršiti v stari prestolnici ruskih carov v Moskvi. Na beli dan pa tudi stopa bolj in bolj podkupljivost in spridenost ruskih činovnikov, ki so bili tu in tam, vsaj tako se bere, porazumljeni s tatovi in lopovi, drugej pa, kakor pri brodovji na Hvalinskem morji, pomorski roparji, tedaj se ni čuditi, da se v taki deželi porodi nihilizem, in da zdvojeno ljudstvo ne vidi drugega rešenja, nego preobrat vsega obstoječega, k temu pa pride še nejevera in pred sabo imamo ruskega nihilista, ki mori in pokončuje, ki razdira in ruši, da poslednjič samega sebe pokoplje v razvalinah. Na javnost se pa prikazuje to v samomirih viših uradnikov n. pr. Makova in drugov, ki so po svoji ali po goljufigi drugih prišli ob čast in veljavo, in nočejo dalje prenašati

Listek.

Iz spomeniške knjige poljskega učitelja.

Spisal H. Sienkiewicz.

Došel je praznik „Vseh svetih“, a četrletno poročilo o učenju je bilo po vsem nezadostno, v treh najvažnejših predmetih je imel slabe rede. Vsled ognjene njegove prošnje ga nisem poslal domú gospí Mariji. „Predragi moj gospod“, je klical sklenivši roke, „mamica ne vé, da se nam o Vseh svetih poročila delé, a do Božiča se morda še vsmili Bog nad menoj.“

Vbogo dete, mamilo se je še s to nado, da še nemara té rede popravi, in kar je odurnejša istina, mamil sem se z njim tudi jaz. Sodil sem, da se še vse to popravi, da se privadi vsemu, postane zgovornejši, ter spozná in pogodi priglas in posebno, da bo čedalje manj časa potreboval za učenje. Ko bi tega ne bilo, davno bi bil že pisal gospoj Mariji in ji stvarí razkril. Pa tudi té náde se niso kazale prazne. Kmalo po Vseh svetih dobil je Mihec tri dobre rede, enega v latinščini. Jediní izmed vseh učencev svojega razreda je namreč vedel, da gaudeo ima v minulnem času gavisus sem, in zvaajoč še, da

je sprejel že poprej dvakrat izvrstni red, vprašal me je, kako se latinski reče: se veselím. Kmalo nato je pisal list, začenjajoč se z besedami: „Najdražejša mati! Znaš li ti moja ljubljena, kakšen je perfectum od gaudeo? Gotovo je, da ne znaš tega ti, niti mala Lola, kajti v celem razredu sem le jaz edini (sam) to vedel.“

Mamico je Mihec naravnost oboževal. Od tega časa je vsaki hip popraševal me za razne „perfecta“ in „participia“. Dobivati pohvalne rede, to se mu je zdaj posrečilo. Toda le kratek je bil blesk te sreče. Brzo je zopet oni osodepolni poljski priglas razdel vse, kar je bilo z nasiljem sezidano in veliko število predmetov ni dopuščalo otroku, posvetiti vsakemu z njih toliko časa, kolikor bi to zahteval njegov vtrujen spomin. Eden naključaj pa je še ta položaj močno shujšal. Mihec in Ovicke sta mi pozabila povedati o neki nálogi, in je nista napravila. Ovicke mu ni došlo iz tega nič, ker kot enega prvih, ga niso vprašali po njej, toda Mihec je bil v šoli javno grajan, z groznjo, da ga bodo izpahnili. Smatrali so za gotovo, da je naloga navlaščeno pred menoj zatajil, da bi je ne bilo treba delati, in fantè, ki ni bil zmožen najmanjše laži, ni imel dokazov k sprisanju svoje nedolžnosti. Zamogel bi bil v

obrambo reči, da je tudi Ovicke na njo pozabil, pa to učiniti mu ni dopustila šolska čast. Na moje pojasnila odgovorili so Nemci, da navajam fanta k lenobi. Žalilo me je to silno, še večji žal pa mi je povzročal pogled na fanteka. Videl sem ta večer, kako je stisnil glavo z obema rokama in misleč, da ga ne slišim, šepetal: „bolí, bolí, bolí!“ Materino pismo, ki je v drugo jutro došlo, v katerem ga je gospá Marija obsipala s poljubi za one izvrstne (rede), bila je zanj nova rana: „Lepo radost napravim materi“, je klical, skrivaje obraz v dlani. — Drugi dan, ko sem mu zopet ovesil torbo s knjigami na pleča, se je zavrtel in malo da ni padel. Nisem mu hotel dovoliti, da bi šel v šolo, a trdil mi je, da mu ni nič in me prosil samo, da bi ga pospremil, ker se boji omotice. V opoldne se je povrnil z novim slabim redom. Dobil ga je za berilo, katero je popolnoma razumel, pa po besedah Ovickega se je prestrašil in ni zamogel besedice spregovoriti. Utrdilo se je o njem brez dvoma mnenje, da je fantè navzet „upornih namislov in nagonov“, top in lenoben. S tema poslednjima dvema oštevka boril se je kakor utopljaljoč se z valovi obupno, ali — zastoj.

(Dalje prih.)

svoje sramote in tako grozno prestopijo iz časnosti v večnost. —

O knezu Gorčakovem, ki je sklenil časno življenje v Baden-Baden, so govorili, da mu je bilo zavdano, a bile so bajle le govorice. Na ime tega velemožnega ruskega ministra se strinjajo najžalostnejše dogodbe preteklih desetletij v Avstriji, zguba prevage Avstrijske na Laškem in Nemškem, sicer vzroka temu moramo iskati v obnašanju Avstrije v krimski vojski, ki je za Rusijo nesrečna bila.

Sedaj ko smo obhodili Evropo od zahoda na vzhod, podajmo se domu v našo ljubo domovino, v pošteno in do svojih nasprotnikov močnodušno Avstrijo. V glavnem mestu, na Dunaji, smo imeli pravdo s socialisti ali anarhisti. Obravnava se je vršila z vso natančnostjo, a dosihmal se še ni pokazalo, da bi bila v Avstriji kaka skrivna in po vsem osnovana zarotba anarhistov; zaprti vodje delavcev n. p. Peukert so odvrčali z vso odločnostjo porazumljenje z roparji in napadniki na Merstallingerja, in so to dejanje obsojevali tudi kot nepolitiško. Tedaj je tudi sodnija, razen treh, vse druge tožbe oprostila in za nekrive spoznala. — Toliko je gotovo, da se jim ni moglo dokazati ničesa, v srce pa le Bog vidi! Ali bode Avstrija obvarovana kuge nihilistov? Bode, ako v pravem času odpravi nevarnost, ako bode postavodaja pravična, ne le kapitalistom in bogatinom, marveč revežu in stiskanemu, tlačnemu delavcu. A skrajni čas je, da se kaj zgodi. — Delavci morajo z upanje dobiti do vlade, da bodo gluhi postali vabljivim besedam zapeljivcev, to pa se bode zgodilo, kedar bodo videli dejanja, a ne slišali samo lepih besed in obljub. Kedar ljudstvo zgubi zaupanje in si samo hoče pomagati, nastane silno kritičen položaj za vlado, ki more mir in varnost vzdrževati, a delavec vidi pri vladinih osebah le tiste, ki varujejo premoženja in imetja njegovim oderuhom in tlačiteljem. Pred vsem potreba pa je, da se bogati in reveži, podvzetniki in najemniki spominjajo Kristusovih besed: uboge boste zmirom med sabo imeli, in da previdnost Božja vlada vesoljni svet, a tudi osodo posameznega človeka in premoženje ne more biti popolnoma jednako razdeljeno. Zmirom pa ostanejo resnične besede, katere je Bog govoril nekdanj Izraelcem po Mozesu, ko je pred nje položil blagoslov in prekletstvo in jim na izber dal. Sicer je pa resnično, da katoliška Avstrija nima tako ugodnih tla za socializem in anarhijo, kakor druge države. — Ko govorimo o delavskem vprašanju, je pač naravni most, da prestopimo k ljudski šoli, k ljudski vzgoji. Vse hoče biti dandanes izučeno in izobraženo in z učenostjo in vedo hočejo v kozji rog ugnati revščino in pomanjkanje. Vendar pa skušnja kaže, da so največji zločinci navadno tudi zelo izomikani in izučeni. Hudobija prihaja iz spačenega srca, a ne toliko iz nevedne glave, topoglavca tudi nikdar ne postane nevaren lopov. Le pojte poslušat sodnijske obravnave in se boste o tem prepričali. Tedaj ako hočemo čakati boljših časov, ako hočemo spraviti delavsko spraševanje z dnevnega reda vsaj toliko, da ne bode pretresalo državnega obstanka, skrbimo, da bode mladina, visokih in nizkih stanov, krščansko izrejena. Iz mladih src iztirajte samopridnost, samoljubje in tvarinarstvo, mladina naj se vnema za blaga dejanja, za vzvišene nazore, in tako vzgojena ne bode hodila samo za spačeno poželjivostjo, za vživanjem in na-

sladnostjo; odpravljena bode potem najnevarnejša stran socializma. Grudomolstvo je bilo vselej in je še sedaj notranji vir vseh socialnih prekucij, vzrok krivice pri veljavnih za zatiranje ubozih. Vse hoče vživati, a truditi se, pehati se, to ne gre ljudem v glavo. Konj in osel naj dela, a jaz ne bom delal, pravi zanikernež! Taki ljudje potem zavidajo imovite ljudi, ter nočejo spoznati, da bi tudi sami ne bili taki prosjaki, ko bi hoteli delati.

Ko govorimo od vzorov pri mladini, nam na misel pride vitez Schönerer, znani poslanec na Dunaji, antisemit in avstrophag (človek, ki bi Avstrijo rad požrl). Nič kaj vitezko ni od tega poslanca, da mladino vnema za pruske ideale. Ni lepo, niti blago, marveč veleizdajalsko je tako početje. Kako more to žaliti srce blagega vladarja, ko vidi, da v središču monarhije proslavljajo prusaštvo. Kaj si more misliti blagodušni vladar, spominjaje se, da so prišli k Njemu volilci Schönererjevi, izrazit zvestobo do prestola a vendar zopet poslali Schönererja v državni zbor. Nič drugega ne, da so ljudje nestanovitni, kakor vreme, ali pa, da denar vse premore, in da so Schönererja volila dolžna pisma. Sedaj pa Schönerer ne preobrača samo kozlov v državnem zboru, marveč stopi tudi med neskušeno, nepremišljeno mladino in tam izraža svoje srčna čutila. Avstrija pa je do komolca prijazna z nemško Prusijo, in Prusija toliko ljubi Avstrijo, da bi se ji še pod nos kadilo, ako bi Schönererju in drugovom zarad tega na pete stopali. Drugače si vendar ne moremo razlagati rogoviljenja levičarjev, pisanja nemških (?) časopisov; zanašajo se na prizanesljivost avstrijske vlade, ki jim iz prijaznosti do Prusije ne bode storila nič žalega. Sicer je pa prav mikavno slišati, kako si ta stran in unstran Litave „Deutsche Ztg.“ in „Pester Lloyd“ vest izprašujeta, očitaje drug drugemu protiaustrijsko, protidinastiško rogoviljenje v preteklosti, vzlasti l. 1866 Ogrom in nemškimi (?) narodnjakom v sedanosti. Mikavno bi bila res, ko bi ne bilo silo žalostno za rodoljuba avstrijskega. — Po časopisih pa se sedaj tudi premleva šolska novela. V českem klubu je dr. Rieger prav modro in previdno kakor skušen politikar govoril o šolski noveli, iz tega zares državnikega govora posnamemo, koliko napotje, koliko zaprek se je stavilo šolski noveli, ki se vendar jedra vprašanja ne dotakne, in le nekaj najbolj kričečih neprilicnosti pri šolski postavi odpravljaja.

Z vremenom smo začeli, z vremenom naj končamo. Vreme ni, kar si bodi, od vremena zavisijo dobre letine, blagostanje ali pomanjkanje, obilost ali revščina, tudi politika mora računati z vremenom, in ko bi ljudje vreme mogli pod svojo oblast spraviti, potem bi Bogu pokorščino odrekli, tako modruje naš kmet. Sušec, sušec, kako si ti grdo vil z repom! Koliko si škode naredil po južni Evropi, koliko kruha iztrgal iz rok pridnim vrtnarjem in trtorejcem po solčnih bregovih sredozemskega morja. Skrbi vendar, da tvoji nasledniki nekoliko škode popravijo marljivim in pridnim delavcem, sicer jojmine! Nam sicer nisi mogel dosti škode napraviti, ker narava se še ni probudila iz zimskega spanja, še pokriva sneg hribe in gore, a zakasnila se nam bode vsa letina, ako nam tvoj naslednik, nestanovitni april ne pokaže prijaznejšega lica. — Sušec, sušec, kaj si doprinesel!

Politični pregled.

V Ljubljani 30. marcija.

Avstrijske dežele.

Vis. ministerstvo denarstva je dovolilo, da se smejo **izdajati menjice v slovenskem jeziku**. No, zakaj tudi ne? Saj zato ne bodo nič manj veljavne.

Volitve za hrvaški deželni zbor v vojaški granici se bodo brž ko ne vršile ob začetku maja, tako da se bode zbor mogel sniti v drugi polovici tega mesca.

Deželni odbor tirolski se je zahvalil predsedništvu oboje zbornice in tudi ministerstvu za državno pripomoč, ter se priporoča, da bi vlada tudi pri zasilni postavi biagovolila ozirati se na deželo.

Iz Budimpešte se javlja grozno zločinstvo. Majlath, prvi kraljevi sodec (judex curiae) predsednik gorenje zbornice je bil zadavljen najden 29. marca v spalnici. Ob 11 uri je bil pri njem še njegov zet, Palavičini. Umor se je moral zvršiti okoli polnoči. Zdrobljene so bile čeljusti, in bil je zadavljen z verižico. Uzrok umora je rop, ker manjka ure in listnice. Morilec je bežal po vrvi raz balkona na zid bastije, od tam pa na tla, kjer se pozna sled škorenj v mehko prst. Prijeli so husarja, ki je blizo spalne sobe prenočeval in še le pred nekoliko tedni stopil k Majlathu v službo. — Vse je osupnjeno in prestrašeno. Z državne zbornice in pet drugih javnih poslopij vise črne zastave

Izvirni dopisi.

Iz Škofje Loke, 27. marca. (Veselica v naši čitalnici.) Toliko pevcev na čitalniškem odru še ni vidila Loka, kakor pri večerajšni veselici. Omenjal sem že enkrat v „Slovenca“, da je odbor čitalniški že prej presojeval, kako bi se pevski kor pomnožil. Malo čudno je bilo namreč viditi pri kaki veselici, da je bila večina pevcev tujcev, manjšina pa rojenih Ločanov. Neki gospod, ki je to dalj časa opazoval, rekel je hudomušno: „Zakaj vendar ne spremenite imena, ne sme se tiskati: narodna loška čitalnica, temuč mešana čitalnica v Loku.“ Koliko je dotični gospod v tem pravo zadel, nočemo presojevati, če je bil pa pri večerajšni veselici, je gotovo sodbo premenil.

Od novega leta sem trudila sta se namreč dva gospoda, da sta mestne fante podučevala v petju in večeraj so ti prvi pot javno nastopili na odru. Delovala sta oba zbora stari in novi skupaj. Prav dobro se je zato podala nova Nedvedova pesen: „Zvezna.“ Misli si, dragi čitatelj, kako na malem prostoru iz 30 gerl navdušeno buči:

Bratje v kolo se vstopimo,
K zvezi dajmo si roke,
Majki Slavi prisenzimo
Zvesto zmir' ljubiti se.

Res nekako čudno in vendar prijetno pretrese človeka, ko sliši to veličastno pri-sego. — Peli so dve kitici, in dasi pesem zelo vturdi, vendar končali so čisto v tistem glasu, kakor so začeli. Gospoda učitelja smeta biti zadovoljna s takim vspehom, naj bo s tem njih trud nekoliko poplačan.

Znan slovenski skladatelj in pevovodja mi je enkrat rekel: „Veliko se trudim s podučevanjem v petju, komaj malo izučim pa mi izostanejo, ali pa zgube glasove (mutirajo) — podučuje namreč male dečke —, treba je dobiti novih in zopet od kraja začeti. Nima nič plačila zato, ali vendar če se mi posreči, da jo katerikrat dobro speljamo“

poplačan sem prav obilno za ves trud, in takrat vse prestane sitnosti pozabim.“ Te besede so tudi meni včeraj prišle na misel, ko sem videl in slišal nove pevce v tako kratkem času tako dobro izurjene. Gotovo sta si gospoda učitelja mislila: „to je najino delo, zdaj sva plačilo prejela.“

Druga pesem bila je staročeska: „Bivali Čechove.“ Narodne slovanske pesmi imajo neko posebno moč do človeškega srca. Če tudi besedi ne razumimo, vendar že iz melodije in harmonije zvemo, kaj je hotel tukaj pesnik izraziti. Tako je bilo tudi včeraj pri nas. Težko, če se je kateri znašel med poslušalci, ki bi bil češčine zmožen popolnoma, vendar ploska po tej pesmi ni bilo konca. Klici: „Še enkrat, še enkrat!“ so se toliko časa ponavljali, da so jo pevci znovega zakrožili. Tudi to so peli novi pevci s starimi skupaj.

Tretja Vašak-ova: „O radostno potovanje“ je pobesedi in skladbi prav za smeh, ni pa tistega učinka dosegla, kakor smo ga pričakovali. Res se je pela prav dobro, ko bi le nekateri pevci ne imeli te navade, da hočejo tudi sami poslušati. Ko se je zagrnjalo vzdignilo, bil je na odru samo „oktät“, komaj osem pevcev. To je pač premalo za tako pesem! Občinstvo prej navajeno velicega zbora, zdaj pričakuje še močnejšega, posebno pri pesmi, ki je zložena za velik kor. Burno pohvalo so pevci sicer želi, ali zdela se mi je nekako prisiljena. To so menda tudi na odru zapazili, zato so poklicali vse stare pevce še na ôder, ko so za „nameček dali“ še Ipvčevco: „Sredi vasi.“ Ta namreč ni bila prej v programu, ali da bi občinstvo ne čakalo predolgo na igro, zabavali so ga pevci še s to pesmijo. Poslušalci so jim bili zato prav hvaležni, naznanjali so z dobro in bravo klici svojo zadovoljnost.

Vesela igra: „V Ljubljano jo dajmo“ je že jako vdomačena in znana. Ker je vzeta prav iz domačega življenja, navadno tudi prav dopada. Šla je tukaj prav gladko iz pod rok, le včasih si prej slišal šepetalca, kakor igralca. Le nekatere stavke in male prizore bi si drugače želeli. Strah in začudenje bi se vendar drugače in bolje naznanilo, kakor s tem, da se igralka prekriža, in če hoče svojo resnicoljubnost s tem zatrditi, da pravi: saj sem bila zadnje kvarterno sredo pri spovedi, je to že bolj prisiljeno. V kakem mestu bi to morda veselost in pohvalo zbudilo, ali tukaj je bilo občinstvo bolj mrzlo za take izraze. Pa bode kateri rekel: „Glej ga kako je siten, vse se ne sme na tehtnico djati, v veseli igri je marsikaj dovoljenega.“ Res da je, ali splošno: verske reči naj se pri vernem katoliškem občinstvu na ôdru ne omenjajo.

Veliko smeha zbuvali so drugi prizori, kjer se je vse bolj naravno razvijalo. Igra je sama na sebi precej dolga, in ker so bile pavze med posameznimi akti jako obilne, bila je že pol enajstih ura, ko se je končalo.

Vsaki bo pa pripoznal, da s to veselico pokazala je čitalnica velik napredek, bodisi v petji ali pri igranju in prav z mirnim in zadovoljnim srcem sme odbor denar, kterege je s tem pridobil, pridjati k svoti za novo zastavo.

Iz Iga. Letošnji sv. postni čas je pogljal v naši fari lepo cvetlico v krasni cvet, jaz menim cvetlico sv. misijona. Misijon na Igu je bil od 7. -- 19. sušca, kterege so vravnali naš prečastiti občeljubljeni gosp. fajmošter Jakob Dolenc. Akoravno sami s

posebno pastirsko pridnostjo v občirni fari delajo, vendar so želeli še to pobožnost svojim faranom nakloniti. Koj v začetku je jelo ljudstvo v obilnem številu pobožnosti se vdeleževati, pozneje pa je bilo toliko spovedencev, da so marsikteri po dva dni čakali, preden so prišli na vrsto, čeravno je po 8 do 10 mašnikov spovedovalo. Pri govorih so se tajale poslušavcem srca resničnega obžalovanja zavolj grehov in slabost, in to možakom in fantom, kakor mehkočutnim ženam in dekletam, in ni jim bilo ne britko ne mučno po cele ure klečati pred Najsvetejšim. V 13 dneh je bilo obhajanih več kot 3000 ljudi; toraj je gotovo, da so vsi odrasčeni domače fare, ktera šteje 5375 duš, prejeli sv. zakramente. Upamo, da to zveličavno opravilo bo mnogo pripomoglo v vsakem oziru Ižanski fari. Sv. misijon so vodili štirje gospodje lazaristi iz Ljubljane, kterim so spovedovati pomagali domači gospodje, sosed gosp. Jurij Dernovšek, in pa velečast. gvardijan, P. Hugo Novljan, ujec našega g. fajmoštra; občudovali smo, ter stermeli nad delavnostjo čč. gospodov, kteri so vsaki dan od 5. ure zjutraj do 8. ure zvečer neprenehoma, le z malimi počitki vmes, spovedovali. Hvaležno kličejo ljudje: Bog plačaj, Bog povrni to dobrotu! Krasni misijonski križ na lepem primerno okinčanem prostoru blizo farne cerkve pa naj nas spominja milosti polnega časa sv. misijona. Bog daj, da bi ostali stanovitni v dobrih sklepkih! — Pri tej priložnosti naj bo tudi povedano, da se snuje pri nas prostovoljna požarna bramba, pravila so že od visoke vlade potrjena, in tukajšnji trgovec g. A. K. zdaj nadaljuje to početje z drugimi vrlimi možaki. Slava!

Hvaležni farman.

Iz goriške okolice 21. marca. (Izv. dop.) (Pogreb 17. t. m. umrlega prevzvišnega in preljubljenega nadškofa.) Včeraj 20. t. m. smo izročili s solznimi očmi materi zemlji truplo našega preblagega višjega pastirja in nadvladike Andreja. Upali smo Jih zaradi Njih navidezno krepkega života še ktero leto med seboj imeti; pa Božji sklepi so neizvedljivi. Akoravno je bil dan Njih pogreba nevgoden zastran deževnega vremena in neprilichen za duhovščino zastran opravil velikega tedna, vendar jih je prišlo precejšnje število k pogrebu, blizo 150; le najbolj oddaljeni, ki so komaj dan smrti in pokopa zvedeli, znabiti tudi ne, se pogreba niso vdeležili. Pokopovali so Jih s slovesnimi obredi in sv. mašo v stolni cerkvi tržaški knezoškof, monsign. Glavina. Pri pogrebu smo vidili tržaškega namestnika, Vašega deželnega predsednika bar. Andr. Winklerja, deželni odbor, pa odposlanstva vsih štirih škofov — sufraganov goriškega metropolitana itd. Tudi tukajšnji pešpolk št. 53, nadvojvoda Leopold (Hrtvatje) je bil po svojih častnikih zastopan. Akoravno je bil dež ves čas med pogrebom, je bilo privrelo mnogo ljudstva k pokopu. Mesto je kazalo svoje žalostno lice z raz oken razobešenimi preprogami, štacune so bile zaprte, celo goriški laški magistrat se je v tem odlikoval. Kar se je nam pa čudno dozdevalo, je to, da na glavarstvenem posloppju, blizo kterege je šel sprevod, ni bilo videti nobenega žalnega znaka, akoravno je bil ves ostali stari čestitljivi trg Travniki v žalosti. Zakaj to, ne vem? In vendar je bil ranjki zaradi velikih, tudi državnih zaslug, odlikovan z velikim križem Lepoldovega reda, in skrivni svetovalec Njih veličastva cesarja itd.!. . . Pro-

fesor mravnega bogoslovja veleučeni Alpi (rojen v Forti v Romanji ali Rimskem) je pred sveto mašo raz lece v laškem jeziku in kratkih potezah slikal blagonosno življenje in delovanje preljubljenega nadvladike.

Kar pa se pri omenjenem govoru ni moglo nam Slovincem dopasti, je to, da je bil izključivo le laški govor, akoravno bi se bilo menda spodobilo zaradi nepristranosti saj par besed v slovenščini spregovoriti, kajti Lahov šteje Goriško le eno tretjino, Slovincem pa dve tretjini. Kaj bi djali Lah v nasprotnem slučaju? Kaj ni katol. cerkev vsim enakopravna mati? Pa žalibog, da ko bi šlo po želji nekaterih zelotov, bi se morali še ostanki slovenskega jezika v Gorici umakniti laščini, in menda celo vrli slovenski bogoslovski profesorji bi morali dati polagoma prostor laškemu, ako sem od nekega merodajnega gospoda prav slišal! Pa skrbeti je treba, da rešimo saj to, kar nam je ostalo, da ne zrasedo laške drevesa previsoko do neba. Spominjajmo se r. našega nadvladike v svojih molitvah in pri altarji, ki nam je bil vsestransko, tedaj tudi v tej reči pravičen. Molimo ob enem pa tudi za vrednega naslednika preblagega ranjcega nepozabljivega nadvladike! *)

Domače novice.

V Ljubljani 31. marca.

(Vabilo) k LIX. odborovi skupščini „Matice Slovenske“ v sredo 4. dan aprila 1883 ob 5. uri popoldne v Matičini hiši na Kongresnem trgu št. 7. Dnevni red: 1. Potrjenje zapisnika o LVIII. odborovi seji. 2. Naznanila prvosedstva. 3. Poročilo tajnikovo, oziroma knjižničarjevo o dobi od LVIII. odboro ve seje. 4. Poročilo književnega odseka. 5. Poročilo gospodarskega odseka. 6. Razgovor o posebnih predlogih za letošnji redni veliki zbor. 7. Posamezni nasveti.

(Shod mestnih volilcev v Ljubljani) je za prihodnje mestne dopolnilne volitve priporočal sledeče odbornike: Za III. razred g. dr. Jos. Drča in g. Antona Kleina tiskarja. Za II. razred so priporočeni: g. Miroslav Križnar, c. k. profesor, g. Franc Šuklje, c. kr. profesor, g. dr. Franc Papež, odvetnik, g. dr. Henr. Dolenc, c. k. sodn. pristav, g. Jos. Tomek, civ. inženir, g. Franc Žužek, c. k. inženir, g. Alfred Ledenik, trgovec.

(Mestna seja je bila 28. t. m.) Razrešene so bile pritožbe zaradi vrstjenja v volilne razrede. — Važno vprašanje je nastalo, kje (v katerem redu) imajo voliti častni meščanje ali v I. kakor dosihmal ali v III. kakor je nasvetoval mestni magistrat. Večina se je odločila za to, da imajo vsled občinskega reda častni meščanje voliti v III. razredu, ker imajo jednake pravice, kakor drugi meščanje. — Ali imajo vmirovljeni c. k. častniki, ki v Ljubljani stanujejo, a v Gradec plačujejo davke, tukaj volilno pravico? Večina je bila te misli, da jim ne gre tukaj volilna pravica. Nove volitve imajo biti v III. razredu namest srenjskih svetovalcev: Regalija in dr. Drča; v II. razredu za: c. kr. vladnega svetovalca Antona Laschana, c. kr. dež. šol. nadzornika Rajmunda Pirkerja, Leopolda Bürgerja, trgovca, c. k. dež. sodnij. svetovalca pl. Čuber-Okroga, c. kr. višega inženirja Cieglerja, c. kr. dež. vlade

*) Brez zamere, da smo že omenjene in bolj znane reči zaradi pomanjkanja prostora izpustili. Vred.

svet. grofa Korinskega in za c. kr. vmirovljenega stavbenega svet. Potočnika; v I. volit. razredu: Aleksandra Dreota, trgovca, Petra Lasnika, trgovca, dr. Adolfa Schaffer in kustosa Karola Dežmana.

Volil bode: III. razred 16., II. razred 17. in I. razred 19. aprila. Predsednik volitveni komisiji ima biti v I. volit. razredu podžupan F. Fortuna, v II. obč. svet. Vaso Petričič, in v III. obč. svet. Alojzij Bajer. Ostale 4 ude v komisiji izvoli v vsakem razredu župan.

Mestni odbor ljubljanski je v tajni seji 28. t. m. sklenil, da hoče mesto prevzeti vse olupšave v mestu o priliki cesarjevega prihoda, a deželni zaklad naj da mestu v ta namen 15.000 gld., mesto pa hoče dati 10.000 gld.

(Občni zbor.) V torek 27. marcija je imelo društvo „Narodni dom“ prvi redni občni zbor v dvorani ljubljanske čitalnice. Predsedoval je g. dr. Moše, izmed 100 opravičenih glasov jih je bilo zastopanih 50. — G. tajnik Hribar prečita poročilo in tudi druge zanimive podatke n. p. glede loterije, za katero je uže sedaj razposlanih 35.000 srečec. Zbor izrazi gospema Murnikovi in Graseljevi za njino marljivo nabiranje prostovolnih darov priznanje. Uplačanega je bilo do konca leta vsega skupaj nad 13.000 gl. Od tega je nekaj naloženega v eskomptni banki, nekaj v hranilnici, za 7900 gl. pa se je nakupilo prioritet, ki neso 5·6% obresti.

G. Ivan Knez poroča v imenu pregledovalnega odseka, ki je pregledal knjige in blagajnico in našel vse v redu. G. dr. Munda pregledal je knjige tajnikove, korespondenco itd. ter tudi našel vse v redu. Volitev: dr. Alfons Moše predsednik (54 glasov), Franc Fortuna (58 gls.), dr. Franc Papež (57 gls.), dr. Karol Bleiweis pl. Trsteniški (54 gls.), Ivan Murnik (54 gls.), Ivan Hribar (53 gls.), Josip Kušar (50 gls.), dr. Val. Zarnik (50 gls.), dr. Ignac Kotnik (50 gls.), dr. Josip Stare (49 gls.), Ferdinand Souvan (47 gls.), dr. Anton Jarec (47 gls.). V pregledavalen odsek se volijo per acclamationem: dr. Zupanec, dr. Munda, France Souvan, Ivan Knez in Vaso Petričič. (Konec prih.)

(Vabilo v izredni občni zbor telovadnega društva „Sokola“) v nedeljo dne 1. aprila t. l. dopoludne ob 1/2 11. uri v prejšnji društveni telovadnici (v Gradišči). Spored razpravam: 1. Nagovor staroste gosp. dr. Ivana Tavčarja. 2. Poročilo o sklepih slavnostnega odbora za 600letnico; poroča g. starosta dr. Ivan Tavčar. 3. Pomnoženje odbora za slavnost 600letnice v Ljubljani. 4. Posamezni nasveti društvenikov. Čestiti gospodje člani društva „Sokola“ prosijo se najuljudneje, da se blagovolé v mnogobrojnem številu udeležiti omenjenega zborovanja.

V Ljubljani 24. marca 1883. l.

Odbor „Sokola“.

Razne reči.

— Vinski semenj. Tri dni meseca aprila, 25. 26. in 27. bo spet letos v Zagrebu vinski semenj, na katerem se bode dobivala tudi žganjica: slivovic in tropinovec. — Kogar mika pozvedeti za dobra vina, naj se tje dol podá. Po železnici je kratka pot.

— Župani, poskusite! Gotovo so velika nadloga za vsaki kraj cigani. Če o čem, smemo o beraštvu trditi, da imamo domačega ne le zadosti, ampak že preveč, do zdaj pa še cigani za nameček s svojo predrznostjo!

Nek župan na Ogerskem si je enkrat vmisli, ker vse drugo ni nič pomagalo, da je dal vsem ciganom do polta lase postriči. In glej od tistega časa se v tisti srenji noben cigan več ne prikaže. — Ne vemo, kake so razmere na Ogerskem, a pri nas bil bi skoraj gotovo, preden bi 24 ur minulo, rudeč petelin na strehi.

— Zadnji mraz velicega tedna je neizrekljivo veliko škode napravil na jugu Evrope, kjer je rastlinje uže bujno rastlo. Ta nesreča zadeva južno Francosko (Provence) in nekteri vertnarji (cvetličarji) so popolnoma ob vse. Mraz je posebno veliko škode napravil tudi na vzhodu in jugu Španskega. V Murciji so uže ob tem času izvaževali zelenjavo in sadje, a sedaj je vse proč. Mraz je posmodil cvetje pomerančem in listje murbam. Od l. 1830 uže ni bilo takega mraza o tem času. Posebno veliko je trpela trta. V Granadi so uničene vse nasadbe sladkornega trsta, žalostni prebivalci so ob svoji nade!

— Povodenj na Ogerskem. Nastopilo je nenadoma toplo vreme, in reka Hernad je močno nastopila. Pod vodo je več vasi, nevarnost preti tudi mostu, ki je na železnici iz Koševic v Oderberg. Železnica iz Ruteka — v Smarten je nehala s prevozom.

— Katoliško politiško društvo za Česko je imelo občni zbor velikonočni ponedeljek. Kaj več o tem prihodnjič.

— „Katoliških misijonov“ 4. števec. leta je sledeči obseg: Die letzten Tagebuchblätter P. Terörde's S. J. — Siam, seine Apostel und Märtyrer. (Fortsetzung.) — Nachrichten aus den Missionen. Korea; Annam; Vorderindien; Centralafrika; Westafrika; Aus verschiedenen Missionen. — Für Missionszwecke.

Illustrationen: Kartenskizze zur Reise von Panda-ma-tenka nach Mowemba. — Elfenbeinpalm. — Der Baobab oder Affenbrodbaum. — Frauen am Sambesi bei der Feldarbeit. — Götzen im Tempel des Königs von Siam. — Pagode des schlafenden Buddha. — Der Tempel von Dschaggernath. — Die Götzenbilder des Tempels von Dschaggernath. — Das Steinbild des Götterwagens von Dschaggernath. — Die Araber-Häuptlinge von Tabora.

Cena „Katol. Misijonov“ po pošti je za celo leto 3 gld. 10 kr., v katol. bukvarni pa 2 gld. 40 kr. Vsak naročnik, naj bi tudi pozneje, tudi še le zdaj list naročil, dobi še lahko vse številke, katerih so do zdaj štiri izšle.

Nek naročnik nam piše: Pazno in vselej naj popred čitam „Katol. Misijone“. Spoznati moram, da res je list za listom zanimivši, in da vselej več donaša, kakor obeta. Priporočajte toraj izvrstni katol. list več kakor jih spečate, večé dobro delo storite in to ne le založniku in izdajatelju, ampak veliko več naročnikom. Res lepa pohvala, kateri nimamo kaj več dodati. Tedaj rečemo samo: „Vzemi in beri“. List se naročuje v katol. bukvarni na stolnem trgu. Vred.

— Werndl-ova puška. Kratko i lehkoumevno poučilo v orožji po vprašanjih i odgovorih za peštvo i lovsko četo cesarskega i kraljevskega vojstva. Tako se naziva knjžica, ktero je marljivi stotnik, velečas. g. Andr. Komel plem. Sočebranski priobčil v slovenski in nemški besedi in stane 20 sl. Obogatil je vojniško slovstvo plemeniti pisatelj vže z nekterimi knjžigami, ki se

dobivajo po tiskarni družbe sv. Mohora (na pr. Službovnik I. — II. za c. kr. vojstvo; Garnizonska i stražna služba; Pouk o zemljišči; Bojna služba; Slovnica vojaška). V kratkem pridejo na svetlo še sledeče knjžice: Poučilo o streljanji; ustrojba vojstva; vežbovnik. — Velik napredek se v pričujoči knjžici razodeva v besedi ali slovenskem izrazoslovji, ktero ni lahko in o katerem čestitamo g. pisatelju.

— Morilec župnika iz Vejmislje je nek Avguštin Bušta kmet v tistem kraju. Vzrok je bil, da je Bašta zahteval za svojo mater podpore, a župnik mu je to odrekal, pri ti priliki sta sbesedovala. Bušta je tedaj župnika iz sovražtva umoril, in čez dva dni so potem njega najdlji obešenega.

— Ruski častniki se streljajo. — V poslednji vojski se je posebno hrabro obnašal topnijski častnik Začuk. Pri napadu na Kars, je s 7 možmi branil izročene mu topove. Zato je dobil red sv. Ane in je vstopil v cesarsko životno stražo, a obdržal dostajanstvo, katero je imel v redni armadi. A prišel je med trnje; njegovi tovariši so mu grenili življenje, kar so mogli. Zato pa razen službe ni nikdar zahajal med častnike, in ga tudi pri dirkah ni bilo, kamor so prišli vsi častniki. — Polkovnik ga vendar pokliče pred se, in mu očita, zakaj da hodi k dirkam, a ne plačuje določene svote. Ko je Začuk rekel, da ni nikoli se vdeležil dirke, pokliče polkovnik za pričo častnika Esipova. Začuk je rekel, da se nasprotnik laže, in častnika se trdo poprimeta z besedo, polkovnik je rekel R., da naj prosi odpusta, a E. pa je rekel, da zaradi tega ni zgubil časti, ko je zoper R. po krivem pričal. Začuk je potegnil revolver in vstrelil Esipova; Začuka so zaprli.

Tržne cene v Ljubljani.

28. marca.

Pšenica banaška hektoliter 9 gl. 24 kr.; domača 8 gl. 5 kr.; rež 5 gl. 6 kr.; ječmen 4 gl. 77 kr.; ajda 5 gl. 61 kr.; proso 5 gl. 44 kr.; turšica 5 gl. 44 kr.; oves 3 gl. 45 kr.

Umrli so:

27. marca. Filip Spieler, krojač v zaporu, 17 let, poljanski nasip 50, katar.

28. marca. Roza Konšek, soproga gimn. profesorja, veliki trg št. 13, otrpnenje srca. — Marija in Jozefa Jordan, precej po rojstvu, zaradi slabosti, st. trg št. 11.

Spōštena razprodaja.

Zarad spremenitve prostora razprodaja zalogo v blagu

Karl Till

poleg Hradeckijevega mosta: orodje, ki se potrebuje v kancelijah, pisarnah in šolah, lepotinje (galanterijno blago) oljnate slike, bukve s podobicami, raznovrstni papir i. dr. po zelo znižani ceni. (3)

Pozor!

Gotovo, že mnogokrat potrjen pomoček proti

božjasti (Epilepsie)

naznanuje gosp. Franc Matejowsky v Adler-Kosteletz-u na Českem vsakemu, kdor se hoče na-nj obrniti.

Pripoznanj in zahvalnih pisem ozdravljenih v dokaz resnice je mnogo na razpolaganje. (3)